

STAN RZECZY

CALL FOR PAPERS

Intelektualiści totalni

Nad współczesnymi debatami na temat zmian w nauce unosi się widmo uczonego jako Weberowskiego „specjalisty bez ducha”, zawodowego eksperta do wynajęcia pogodzonego z wizją nauki jako pracy takiej jak każda inna. Rewersem takiej postawy byłby uczonego wykraczający poza wąskie ramy specjalizacji i administracyjnej rozłączalności, figura coraz rzadziej obecna zarówno w samej akademii, jak i w dyskusjach o niej. W przekonaniu, że to właśnie temu rewersowi warto przyjrzeć się bliżej, do najbliższego numeru „Stanu Rzeczy” zapraszamy autorki i autorów zainteresowanych intelektualistami totalnymi – myślicielami i uczonymi, którzy w swej codziennej pracy stale przekraczają granice ścisłych specjalizacji, wąskich dyscyplin i jednoznacznych kategoryzacji wyznaczanych i wciąż od nowa modyfikowanych przez nowoczesną naukę.

Intelektualiści totalni łączą różne dziedziny myślenia i sposoby opisu świata, często tylko pozornie odległe od siebie, a jednak instytucjonalnie kategoryzowane pod postacią odrębnych dyscyplin naukowych. To często autorzy płynnie poruszający się między uprawianiem teorii naukowej a zaangażowaniem w działalność praktyczną, społeczną lub polityczną. To ci, którzy próbują rozmaitych form pisarstwa naukowego i nienaukowego, poszukując różnych mediów dla ekspresji swojego rozumienia rzeczywistości. Wreszcie, to uczeni wykraczający poza wąsko rozumiane „dobre wykonywanie swojej pracy” i poza pewien fachowy standard typowej działalności naukowej, którzy przełamują schematy kariery dostępne w ich środowiskach, często zacierając przy tym rozróżnienie między pracą a życiem prywatnym ≠ czy osobistym.

Autorkom i autorom, którzy chcieliby przyjrzeć się intelektualistom totalnym, proponujemy pod rozwagę dwa przykładowe konteksty teoretyczne.

Pierwszym z nich jest krytyczne ujęcie intelektualisty totalnego jako figury **dominacji w polu produkcji intelektualnej**. Wedle perspektywy **Pierre'a Bourdieu**, intelektualista totalny jest kimś, kto dokonuje ciągłych transferów pomiędzy różnymi polami działalności, by osiągnąć dominującą pozycję. Jednoczesna działalność na polu literackim, filozoficznym i politycznym, służy „przekroczeniu” i równoczesnemu „zachowaniu” przewag w rozmaitych dziedzinach. To rozumienie intelektualisty totalnego obejmowałoby, między innymi, przykłady myślicieli, których pozycja pozostaje w sprzężeniu z ich biograficznym („pokoleniowym”) doświadczeniem i rolą środowiskową, ja choćby Jean-Paul Sartre, analizowany właśnie w tym kontekście przez Bourdieu. Innym przykładem mogą być postaci, których ocena wymyka się konwencjonalnym miarom pracy intelektualnej, a których oddziaływanie i pozycja nie zależą od żadnego pojedynczego osiągnięcia,

ale sumują się, dając w efekcie postać „większą niż samo życie” (jak Jan Strzelecki, którego wpływu na warszawskie środowisko intelektualne nie wyjaśnia żaden mierzalny konwencjonalnymi miarami „sukces akademicki”).

Drugi kontekst to **problem specjalizacji i urzeczowienia działalności naukowej jako pewien proces historyczny** sprzężony z ogólniejszymi przemianami w sferze pracy. Dla **Georga Lukácsa** coraz większa specjalizacja w myśleniu była częścią szerszego procesu *urzeczowienia*, obejmującego zarówno pracę materialną jak niematerialną i powiązanego z historycznymi przemianami społeczeństwa mieszczańskiego. Tak rozumiany proces specjalizacji ma swoje fazy i nierówne czasowości: w pewnych obszarach wiedzy i rejonach geograficznych przebiegał szybciej, w innych wolniej. Pewne dyscypliny wiedzy zostały przez niego objęte wcześniej, inne zaś dłużej mogły dawać „schronienie” osobom niechętnym zamykaniu myślenia w wąskich ramach metodologicznych. Tak rozumiany intelektualista totalny mógł stawiać opór procesowi specjalizacji lub być założycielem pewnych dyscyplin jako uciekinier z innych (jak Florian Znaniecki, który porzucił projekty filozoficzne dla pracy w obszarze dopiero wypracowującej swoje narzędzia socjologii). Innym przykładem mogą być figury genialnych innowatorów, którzy stawiali jawny opór podziałom dyscyplinarnym (jak Edward Abramowski, wrogi rygorowi intelektualnemu, który separowałby myśliciela od zmiennej rzeczywistości).

W kwestiach szczegółowych zachęcamy autorki i autorów przede wszystkim do:

- problematyzowania figury intelektualisty totalnego, jego rozmaitych wcieleń i sposobów funkcjonowania jego twórczości
- badań nad kontekstami historycznymi i instytucjonalnymi, w których tworzyli intelektualści totalni
- rozważań nad strukturalnymi warunkami możliwości, które pozwoliły intelektualistom totalnym zajmować szczególną pozycję w polu produkcji intelektualnej
- analiz porównawczych, które uwzględniają więcej niż jeden przypadek intelektualisty totalnego
- namysłu nad rolą intelektualisty totalnego w Europie Wschodniej oraz na europejskich peryferiach
- odkrywania nieoczywistych ścieżek, dróg i metod wpływu intelektualistów totalnych na środowiska naukowe

Prosimy o przesyłanie zgłoszeń zawierających tytuł planowanego tekstu, abstrakt o długości do 500 słów oraz afiliację autora na adres mailowy redakcji (sekretarz@stanrzeczy.edu.pl) **do 10 maja 2019 r.** Redaktorzy numeru dr. Krzysztof Świrek (krzysztof.swirek@gmail.com) oraz dr Tomasz Rawski (rawski00@gmail.com) chętnie odpowiedzą na wszelkie pytania. Redakcja przekaże informację o akceptacji lub odrzuceniu pomysłu w przeciągu tygodnia.

Po przyjęciu wybranych abstraktów, redakcja będzie oczekiwać na otrzymanie gotowych artykułów o objętości nieprzekraczającej 1,5 arkusza (60 tys. znaków ze spacjami) **do 20 września 2019 roku.**

Planowany termin ukazania się numeru to **pierwszy kwartał 2020 roku.**